

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประกาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง การวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือไม่

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ (โดยกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้นำส่ง) ส่งความเห็นของคู่ความซึ่งโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาয়งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัย^(๑) ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ข้อเท็จจริงในคดีนี้มีว่า เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ บริษัทเงินทุนสินอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง บริษัท กรีไทย จำกัด ที่ ๑ นายพิชิต ประกอบสันติสุข ที่ ๒ นายอาจณรงค์ เกตุวรวิทย์ ที่ ๓ เป็นจำเลย เป็นคดีแพ่ง คดีหมายเลขดำที่ ๑๒๗๑๓/๒๕๕๒ ต่อ ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ในข้อหา ตั้วสัญญาใช้เงินและค้ำประกัน คำฟ้องมีใจความว่า จำเลยที่ ๑ ได้กู้ยืมเงิน โจทก์หลายครั้ง โดยจำเลยที่ ๑ จะออกตั้วสัญญาใช้เงินให้แก่โจทก์ไว้ตามจำนวนเงินที่ขอกู้ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้ตามตั้วสัญญาใช้เงินนั้นโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑ ได้ออกตั้วสัญญาใช้เงิน ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จำนวนเงิน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ครอบกำหนดใช้เงินเมื่อทวงถามพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๐ ต่อปี นับจากวันที่ตั้วสัญญาใช้เงินถึงกำหนด หากจำเลยที่ ๑ ผิดนัดการชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย ให้โจทก์ปรับดอกเบี้ยเป็นอัตราสูงสุด (ขณะออกตั้วเท่ากับร้อยละ ๓๐ ต่อปี)

จำเลยที่ ๑ ผ่อนชำระดอกเบี้ยให้โจทก์แก่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ เท่านั้น โจทก์ได้ทวงถาม ให้จำเลยที่ ๑ ชำระดอกเบี้ยที่ค้างชำระตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๐ แต่จำเลยที่ ๑ เพิกเฉย จำเลยทั้งสามจึงต้องชำระหนี้ให้แก่โจทก์ตามตั้วสัญญาใช้เงิน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๓๐ ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไป จนกว่า จะชำระเสร็จ ดอกเบี้ยถึงวันฟ้องเป็นเงินจำนวน ๑๕,๗๗๕,๓๔๒.๔๗ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๕,๗๗๕,๓๔๒.๔๗ บาท ต่อมาวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ โจทก์ได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติม

(๑) ส่งเรื่องมาตามหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๑/๑๘๗๘๐ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

คำขอท้ายฟ้อง ให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระหนี้ให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๔๕,๓๓๑,๕๐๖.๘๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของเงินต้น ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้ให้แก่โจทก์เสร็จ

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธฟ้องและต่อสู้ว่า จำเลยทั้งสามไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบหนี้ตามฟ้อง เพราะพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง ที่บัญญัติให้มืองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค แต่ปรากฏว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวบัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะองค์กรของฝ่ายบริหารมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยและข้อปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนเรียกเก็บได้จากผู้กู้ยืมเงิน โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้น มิได้มีบทบัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องขอความเห็นชอบจากองค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคนอกกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคแต่อย่างใด พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง

จำเลยทั้งสามได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ว่า จำเลยทั้งสามได้ให้การต่อสู้ว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ออกโดยขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๗ วรรคสอง กรณียังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรื้อการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของจำเลยทั้งสามตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวต่อไป

โจทก์ยื่นคำแถลงคัดค้านว่า การยื่นคำร้องของจำเลยทั้งสามขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งความเห็นของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยนั้น เป็นการประวิงคดีให้ล่าช้า ประกอบกับเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่า ประกาศของโจทก์ที่ออกเพื่อให้เป็นไปตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๕ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น ประกาศของโจทก์ดังกล่าวมิใช่ประกาศของทางราชการและไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยได้ ทั้งนี้ ตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้พิเคราะห์คำร้องของผู้ร้องและคำแถลงคัดค้านของโจทก์แล้ว เห็นว่า ตามคำร้องของผู้ร้องในประเด็นว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือไม่นั้น ยังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งข้อโต้แย้งในประเด็นดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก่อน

ในเบื้องต้น จะวินิจฉัยว่า เรื่องที่ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการ พิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้ พิจารณาวินิจฉัย”

มาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอัน ใช้บังคับมิได้”

เมื่อพิจารณาทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การเสนอเรื่องต่อศาล รัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) เป็นกรณีที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดบังคับแก่คดีที่กำลังพิจารณาอยู่

(๒) ศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา ๖ คือ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ยังไม่เคยมีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น

อนึ่ง คำว่า “กฎหมาย” ตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ หมายถึงพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนดที่ตราขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ^(๒)

(๒) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๒ และคำวินิจฉัยของศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประกาศ ตฤการศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๒

พิจารณาแล้ว โจทก์ฟ้องให้จำเลยชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงิน โดยคิดดอกเบี้ยตามข้อตกลง ในตัวสัญญาใช้เงินและประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติ ในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราช บัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น บทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนี้คือ บทบัญญัติของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น แต่โดยที่ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยมิใช่กฎหมายตามนัยของมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง กรณี ตามคำร้องของผู้ร้องจึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ และไม่อยู่ในอำนาจของ ศาลรัฐธรรมนูญ

ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่
ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ